

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Αν. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Πληροφορίες: Αθ. Δημοπούλου
Τηλ.: 2103442412
e-mail: deektha@minedu.gov.gr

ΑΔΑ:
ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ
Μαρούσι, 22 - 03-2023
Αρ. Πρωτ.: 32982/Θ2

ΦΕΚ Β΄2047

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑ: «Χαρακτηρισμός των διδασκόμενων μαθημάτων (ομάδες μαθημάτων) Εκκλησιαστικών Σχολείων - Θέματα των εξετάσεων - Τρόπος εξέτασης των μαθημάτων εκκλησιαστικής ειδίκευσης».

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Των παρ. 1 και 2 του άρθρου 111, των παρ. 1 έως και 4 του άρθρου 124, της παρ. 1 του άρθρου 135 και της περ. γ της παρ. 1 του άρθρου 137, του ν. 4823/1998 «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» (Α΄ 136),

β) του ν. 4692/2020 «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις» (Α΄ 111),

γ) του π.δ. 126/2016 «Περί σχολικού και διδακτικού έτους και της αξιολόγησης των μαθητών του Γυμνασίου» (Α΄ 211),

δ) του π.δ. 18/2018 «Οργανισμός Υπουργείου παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων» (Α΄ 31),

ε) του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους – Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α΄ 119),

στ) του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123),

ζ) του π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2)»,

η) του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ.22 του άρθρου 119 του ν.4622/2019 (Α' 133).

2. Την υπό στοιχεία 102474/Δ2/2021 υπουργική απόφαση «Ομάδες και κλάδοι μαθημάτων, τρόπος και χρόνος εξέτασης και βαθμολόγησης, ορισμός και υποχρεώσεις επιτηρητών, υποχρεώσεις μαθητών κατά τη διάρκεια της εξέτασης, τρόπος διατύπωσης των θεμάτων, βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμών των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων, αναβαθμολόγηση των γραπτών δοκιμών προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων του Γενικού Λυκείου, τρόπος φύλαξης των γραπτών και κάθε άλλο σχετικό θέμα» (Β' 4134).

3. Την υπό στοιχεία 118380/Θ2/2021 υπουργική απόφαση «Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων και Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων» (Β' 4438), όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία 63979/Θ2/2022 υπουργική απόφαση «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 118380/Θ2/21-09-2021 υπουργικής απόφασης «Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων και Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων» (Β' 4438)» (Β' 2781).

4. Την υπ' αρ. 6^η/2022 πράξη του Εποπτικού Συμβουλίου Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης.

5. Το υπό στοιχεία 17977/21-02-2023 έγγραφο του Ι.Ε.Π. με το οποίο μας διαβιβάστηκε το υπ' αρ. 11/16-02-2023 απόσπασμα πράξης του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π.

6. Την υπό στοιχεία Φ.1/Γ/180/26641/Β1/9-3-2023 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4337/2015 (Α' 129) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με την οποία, από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων,

Αποφασίζουμε

Άρθρο 1 Ομάδες μαθημάτων

1. Τα μαθήματα τα οποία διδάσκονται στα Εκκλησιαστικά Γυμνάσια κατατάσσονται σε τρεις Ομάδες, ως εξής:

Ομάδα Α': 1) Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία (Γλωσσική Διδασκαλία και Νεοελληνική Λογοτεχνία), 2) Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Αρχαία Ελληνικά κείμενα από μετάφραση), 3) Ιστορία, 4) Μαθηματικά, 5) Φυσική, 6) Βιολογία, 7) Αγγλικά, 8) Θέματα από την Αγία Γραφή για την Α' τάξη Γυμνασίου, 9) Λειτουργική Ζωή της Εκκλησίας για τη Β' τάξη Γυμνασίου, και 10)

Εκκλησιαστική Ιστορία και Πατέρες και Θεολόγοι της Εκκλησίας για τη Γ΄ τάξη Γυμνασίου, τα οποία εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές ή απολυτήριες εξετάσεις.

Ομάδα Β΄: 1) Γεωλογία - Γεωγραφία, 2) Χημεία, 3) Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, 4) Τεχνολογία - Πληροφορική, 5) Οικιακή Οικονομία 6) 2^η Ξένη Γλώσσα.

Ομάδα Γ΄: 1) Φυσική Αγωγή, 2) Εργαστήρια Δεξιοτήτων, 3) Βυζαντινή Μουσική, 4) Εικονογραφία.

Τα μαθήματα των ομάδων Β΄ και Γ΄, δεν εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές ή απολυτήριες εξετάσεις. Το ωρολόγιο πρόγραμμα των Εκκλησιαστικών Σχολείων ορίζει ποια μαθήματα από τα παραπάνω περιλαμβάνονται σε κάθε τάξη του Γυμνασίου.

2. Τα μαθήματα τα οποία διδάσκονται στα Γενικά Εκκλησιαστικά Λύκεια κατατάσσονται σε δύο Ομάδες, ως εξής:

Για την Α΄ Λυκείου

Ομάδα Α΄: Μαθήματα Γενικής Παιδείας και Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης τα οποία εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές εξετάσεις: 1) Ελληνική Γλώσσα (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία και Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία), 2) Μαθηματικά (Άλγεβρα και Γεωμετρία), 3) Ιστορία, 4) Φυσικές Επιστήμες (μόνο οι κλάδοι Φυσική και Χημεία), 5) Αγγλικά, 6) Στοιχεία Λειτουργικής και Τελετουργικής.

Ομάδα Β΄: Υπόλοιπα μαθήματα Γενικής Παιδείας και τα μαθήματα Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης της Βυζαντινής Μουσικής και της Εικονογραφίας, τα οποία δεν εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές εξετάσεις.

Για τη Β΄ Λυκείου

Ομάδα Α΄: Μαθήματα Γενικής Παιδείας και Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης τα οποία εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές εξετάσεις: 1) Ελληνική Γλώσσα (μόνο ο κλάδος Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία), 2) Ιστορία, 3) Φυσικές Επιστήμες (μόνο ο κλάδος Βιολογία), 4) Μαθηματικά (Άλγεβρα και Γεωμετρία), 5) Αγγλικά, 6) Θέματα Δογματικής Θεολογίας 7) Τα μαθήματα των Ομάδων Προσανατολισμού.

Ομάδα Β΄: Υπόλοιπα μαθήματα Γενικής Παιδείας και τα υπόλοιπα μαθήματα Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης της Βυζαντινής Μουσικής και της Εικονογραφίας, τα οποία δεν εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές εξετάσεις.

Για τη Γ΄ Λυκείου

Ομάδα Α΄: Μαθήματα Γενικής Παιδείας και Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης τα οποία εξετάζονται γραπτώς στις απολυτήριες εξετάσεις: 1) Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία, 2) Μαθηματικά (μόνο για τους μαθητές της Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών), 3) Ιστορία (μόνο για τους μαθητές της Ομάδας Προσανατολισμού Θετικών Σπουδών και Σπουδών Υγείας και της Ομάδας Προσανατολισμού Σπουδών Οικονομίας και Πληροφορικής), 4) Θέματα Χριστιανικής Ηθικής και Ποιμαντικής Θεολογίας, 5) όλα τα μαθήματα Ομάδων Προσανατολισμού.

Ομάδα Β΄: Υπόλοιπα μαθήματα Γενικής Παιδείας, καθώς και τα μαθήματα Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης της Βυζαντινής Μουσικής και της Εικονογραφίας, τα οποία δεν εξετάζονται γραπτώς στις απολυτήριες εξετάσεις.

Άρθρο 2**Θέματα των εξετάσεων-Τρόπος εξέτασης των μαθημάτων Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης****A. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ**

1. Η γραπτή εξέταση κατά τις προαγωγικές και τις απολυτήριες εξετάσεις των μαθημάτων Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων: Θέματα από την Αγία Γραφή (Α' τάξη), Λειτουργική Ζωή της Εκκλησίας (Β' τάξη), Εκκλησιαστική Ιστορία και Πατέρες και Θεολόγοι της Εκκλησίας (Γ' τάξη) οργανώνεται σε δύο (02) ομάδες ερωτήσεων. Η Α' Ομάδα περιλαμβάνει πέντε (5) ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες επιλέγουν τις τρεις (3). Η Β' Ομάδα περιλαμβάνει τέσσερις (4) ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες επιλέγουν τις δύο (2). Κάθε ερώτηση της Α' και της Β' Ομάδας μπορεί να αναλύεται σε δύο (2) ισοδύναμα υποερωτήματα. Κάθε ερώτηση της Α' και της Β' Ομάδας βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες ($4 \times 5 = 20$). Η βαθμολογία καθορίζεται κατά τη διατύπωση των θεμάτων και ανακοινώνεται γραπτώς στους μαθητές/τριες. Τα θέματα χρειάζεται να καλύπτουν διαφορετικές περιοχές και, όσο είναι εφικτό, ευρεία έκταση των διδαχθέντων θεμάτων.

2. Η **Α' Ομάδα** περιλαμβάνει πέντε (5) ερωτήσεις διαφόρων τύπων, μέσω των οποίων ελέγχονται βασικές γνώσεις του μαθήματος και η κατανόησή τους. Οι ερωτήσεις αυτές είναι αντικειμενικού/κλειστού τύπου και μπορεί να είναι πολλαπλής επιλογής ή πολλών επιλογών, ορθής ταξινόμησης/ιεράρχησης στοιχείων, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενού, διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου «σωστό-λάθος» και σύντομης απάντησης. Οι ερωτήσεις σύντομης απάντησης αποτελούν συνδυασμό των ερωτήσεων αντικειμενικού και ανοικτού τύπου.

3. Η **Β' Ομάδα** περιλαμβάνει τέσσερις (4) ερωτήσεις ανοικτού τύπου, οι οποίες απαιτούν απαντήσεις ανάπτυξης. Με αυτές τις ερωτήσεις ελέγχονται ανώτερες γνωστικές δεξιότητες των μαθητών/τριών, όπως να ερμηνεύουν, να αιτιολογούν, να τεκμηριώνουν, να διασυνδέουν, να εφαρμόζουν και να αποτιμούν δεδομένα, τα οποία αφορούν σε θεμελιώδεις γνώσεις του μαθήματος. Οι ερωτήσεις χρειάζεται να αντιστοιχούν στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος και να έχουν ορισμένο εύρος, ώστε να είναι δυνατή η αντιμετώπισή τους εντός του διαθέσιμου χρόνου της γραπτής εξέτασης. Επομένως, η καθεμία ερώτηση χρειάζεται να απαιτεί απάντηση η οποία δεν θα υπερβαίνει τους δεκαπέντε (15) έως είκοσι (20) στίχους. Η υπέρβαση του ενδεικτικού αυτού ορίου δεν συνεπάγεται αρνητική βαθμολόγηση. Σε επιλεγμένες ερωτήσεις της Β' Ομάδας, ιδιαιτέρως στα μαθήματα «Θέματα από την Αγία Γραφή» και «Λειτουργική Ζωή της Εκκλησίας», μπορεί να δίνεται, σε έντυπη μορφή, σύντομο θεολογικό υλικό (π.χ. απόσπασμα από ιστορικό ή θεολογικό κείμενο, ύμνος, εικόνα κ.ά.), το οποίο οι μαθητές/τριες να λάβουν υπόψη ή να το αξιοποιήσουν στην απάντησή τους ως πηγή άντλησης πληροφοριών. Κατά την αξιολόγηση των απαντήσεων στις ερωτήσεις της Β' Ομάδας συνυπολογίζονται η πληρότητα δομής και περιεχομένου, καθώς επίσης η σαφήνεια και η ακρίβεια των διατυπώσεων.

Β. ΓΕΝΙΚΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

1. Η γραπτή εξέταση κατά τις προαγωγικές και τις απολυτήριες εξετάσεις των μαθημάτων Εκκλησιαστικής Ειδίκευσης των Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων: Στοιχεία Λειτουργικής και Τελετουργικής (Α΄ τάξη), Θέματα Δογματικής Θεολογίας (Β΄ τάξη), Θέματα Χριστιανικής Ηθικής και Ποιμαντικής Θεολογίας (Γ΄ τάξη) περιλαμβάνει συνδυασμό θεμάτων, τα οποία οργανώνονται σε δύο (02) ομάδες. Κάθε ομάδα περιλαμβάνει δύο (2) θέματα με επιμέρους ερωτήσεις. Η βαθμολογία κάθε ερώτησης των θεμάτων και των δύο ομάδων, διαφοροποιείται ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας της. Η βαθμολογία καθορίζεται κατά τη διατύπωση των θεμάτων και ανακοινώνεται γραπτώς στους μαθητές/τριες. Τα θέματα χρειάζεται να καλύπτουν διαφορετικές περιοχές και, όσο είναι εφικτό, ευρεία έκταση των διδαχθέντων θεμάτων.

2. Η **Α΄ Ομάδα** αποτελείται από δύο (2) θέματα, τα οποία περιλαμβάνουν ερωτήσεις διαφόρων τύπων, μέσω των οποίων ελέγχονται βασικές γνώσεις του μαθήματος και η κατανόησή τους. Κάθε θέμα περιέχει ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

α) Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει ποικιλία ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Οι ερωτήσεις αυτές μπορεί να είναι του τύπου πολλαπλής επιλογής ή πολλών επιλογών, ορθής ταξινόμησης/ιεράρχησης στοιχείων, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενού, διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου «σωστό-λάθος». Το πρώτο θέμα, μολονότι περιλαμβάνει ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εύκολο, καθότι απαιτεί δεξιότητες χαμηλής γνωστικής στόχευσης.

β) Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις σύντομης απάντησης και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες και η δεύτερη με δεκαπέντε (15) μονάδες. Με τις ερωτήσεις αυτές ελέγχεται η κατανόηση και σε ορισμένο βαθμό η δυνατότητα συσχέτισης εννοιών και πληροφοριών και αιτιολόγησης. Η διατύπωση κάθε ερώτησης χρειάζεται να είναι εξαιρετικά σαφής, ώστε η απαιτούμενη απάντηση να είναι σύντομης έκτασης. Οι ερωτήσεις του δεύτερου θέματος θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως μεσαίας δυσκολίας, καθότι είναι συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού και ανοικτού τύπου.

3. Η **Β΄ Ομάδα** περιλαμβάνει δύο (2) θέματα με αντίστοιχες ερωτήσεις ανοικτού τύπου, που απαιτούν απαντήσεις ανάπτυξης και επεξεργασίας, με τις οποίες ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών για κριτική ανάλυση και συνθετική σκέψη, όπως και η δυνατότητα διασύνδεσης και αποτίμησης γνώσεων, γεγονότων και διαδικασιών.

α) Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει μία (1) ερώτηση και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες.

β) Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει, επίσης, μία (1) ερώτηση και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες.

γ) Με τις ερωτήσεις της Β΄ Ομάδας, οι οποίες αφορούν σε γνώσεις και ανώτερες γνωστικές δεξιότητες, ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών να κατανοούν, να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να διασυνδέουν θεολογικές γνώσεις και, συνακόλουθα, να τις επεξεργάζονται κριτικά και να προεκτείνουν τις γνώσεις τους. Στις ερωτήσεις της Β΄ Ομάδας μπορεί να δίνεται, σε έντυπη μορφή, σύντομο θεολογικό υλικό (π.χ. απόσπασμα από ιστορικό ή θεολογικό κείμενο, ύμνος, εικόνα κ.ά.), το οποίο οι μαθητές/τριες να λάβουν υπόψη ή να το αξιοποιήσουν στην απάντησή τους ως πηγή άντλησης πληροφοριών. Οι απαιτούμενες απαντήσεις χρειάζεται να αντιστοιχούν στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος και να έχουν ορισμένο εύρος, ώστε να είναι δυνατή η ολοκλήρωσή τους εντός του διαθέσιμου χρόνου της γραπτής εξέτασης. Επομένως, η καθεμία ερώτηση χρειάζεται να απαιτεί απάντηση η οποία δεν θα υπερβαίνει τους είκοσι (20) έως τριάντα (30) στίχους. Η υπέρβαση του ενδεικτικού αυτού ορίου δεν συνεπάγεται αρνητική βαθμολόγηση. Οι ερωτήσεις ανοικτής και

εκτεταμένης ανάπτυξης θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν μεσαίας δυσκολίας, καθότι ενεργοποιούν ανώτερες γνωστικές δεξιότητες των μαθητών. Κατά την αξιολόγηση των απαντήσεων στις ερωτήσεις της Β' Ομάδας συνυπολογίζονται η πληρότητα δομής και περιεχομένου, καθώς επίσης η σαφήνεια και η ακρίβεια των διατυπώσεων.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 126/2016 (Α' 211) και της υπό στοιχεία 102474/Δ2/2021 (Β' 4134) υπουργικής απόφασης.

Η παρούσα ισχύει από το σχολικό έτος 2022-2023.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Κοινοποίηση:

1. Εκκλησιαστικά Σχολεία
2. Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (επιχώριες)
3. Περιφερειακές Διευθύνσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης (επιχώριες)

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Θρησκευμάτων
3. Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης και Διαθρησκευτικών Σχέσεων
4. Γενική Διεύθυνση Σπουδών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης
5. Γενική Διεύθυνση Εκπαιδευτικού Προσωπικού Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης
6. Γενική Διεύθυνση Ψηφιακών Συστημάτων, Υποδομών και Εξετάσεων
7. Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας και Καινοτομίας - Myschool